

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani štev. 11.467.

List za državne nameščenke in upokojeence.

O volitvi javnega uradništva.

(Konec.)

Sistem izvolitve za določeno poslovno dobo nudi upravi različne koristi. Predvsem ji omogoča, da svoje osebe ob določenem času, to je morada tudi pred potekom poslovne dobe, natančno pregleda. Pri tem ne gre za izločitev uslužbenecv, ki so zagrešili hude prekršitve službenih dolžnosti. Za odstranitev takih funkcionarjev se uporabljajo predpisi in postopek disciplinskega prava. Tudi če postoje drugi važni motivi, kakor na primer, če uradnik izgubi možnost, biti izvoljen, ali pa očitvidna nesposobnost ali drugi zakonsko določeni razlogi za odpust, uprava ni prisiljena čakati, da poteče službena doba. Povsem drugo je pa, kar se tiče uradnikov, ki v svojem poimovanju službe kažejo neko malomarnost, a sicer svoje naloge v poglavitem še tolikanj izpolnjujejo, da mora njihov predstojnik reči o njih, da z njimi ni več zadovoljen, da pa nima možnosti jih disciplinski zaradi nekega določenega dejanja, ali opustitve obtožiti. Saj je znano, kako težko je časih dokazati neke slabe in moteče napake v značaju ali druge pomanjkljivosti uradnika. To so primeri, kjer uradnik okosteni v službi, postane zanikern in kjer pridnost in vestnost ponehata, kjer se približa tesno meji pojmovanja dolžnosti. Če je razdražljiv, živčen, ne da bi bilo mogoče govoriti baš o invalidnosti, če je bil v službi večkrat grajan in mu je bilo zagroženo, da ne bo več izvoljen, ali če se njegovo ponašanje napram podrejenim, tovarišem ali predstojnikom ali pa celo napram državljanom tako poslabša, da bi se od uprave ne moglo zahtevati, naj podaljša službeno razmerje. V službi se more nadalje tudi pokazati, da neki uradnik za svoj položaj ni ali ni več sposoben. Premalo je izrazitih posameznih primerov, s katerimi bi se mu mogle dokazati in predočiti njegove slabe lastnosti, toda celota dokazuje, da uradnik ne sodi več na svoje mesto. V vseh takih primerih ima uprava, če je uveden sistem volitve za določeno poslovno dobo, možnost, da si zagotovi pravilno poslovanje z izločitvijo tistih uslužbenecv, ki ne zaslužijo nadaljnje zaposlitve. Ta sistem pa tudi nudi upravi še drugo korist, da more, če se potreba po osebah zaradi zmanjšanja dela zniža, po poteku poslovne dobe uradnika ne več zaposliti, če mu more v kaki drugi službeni panogi nuditi zaposlitve.

Seveda se to, kar predstavlja za upravo korist, mnogokrat pokaže kot zelo škodljivo za uradnika. Vendar se dobri in sposobni uradniki nima vzroka bati sistema izvolitve za določeno dobo. Kdor kolikor toliko izpolnjuje svoje dolžnosti, more s precejšnjo gotovostjo računati, da bo spet izvoljen, če ne nastopijo nepredvidene, nujne ovire. Izvzeti so pa primeri nekaterih najvišjih uradnikov v posameznih državah, ki morajo ob menjavi vlade zaradi te politične spremembe po poteku svoje službene dobe zapustiti službo, če je niso zapustili že pred potekom službenega razmerja.

Za uradnika, ki ni bil več izvoljen, more v določenih okoliščinah postati opasno to, da pogoša slehernega pravnega sredstva, s katerim bi mogel izsiliti svojo nadaljnjo zaposlitev kot uradnik tudi zoper voljo nadrejenega pravnega oblastva. Na vnovično zaposlitev ne more torej tožiti. Kjer postoje pokojninski predpisi mu bo seveda, če ni sam zakrivil, da ni bil več izvoljen, pristojala pravica do ustrezne rente. Če pa uprava trdi, da je sam zakrivil, da ni bil več izvoljen, mu mora biti dovoljeno tožiti za odškodnino. Temu sistemu očitajo, da je uradnik

izpostavljen zmotam in pogreškam volilnega oblastva in da more torej zaradi gole samovolje kakega predstojnika izgubiti svojo državno službo. Tak položaj bi mogel biti za neizvoljenega uradnika tem slabši če je po svojem poklicu tako zvan monopolist, na primer poštni uradnik, ki si je v šolah in v poklicu pridobil tako čisto specialno izobrazbo, katere v zasebnem gospodarstvu tako rekoč nikjer ne more več uporabiti. Za uradništvo je tudi zelo nevarno, ker uprava, če neče več obnoviti službenega razmerja, ni dolžna naznaniti razloge za to. Vsekakor postoji neko jamstvo proti zlorabam v javnem mnenju.

V nekaterih primerih se utegne zgoditi, da je izvolitev za določeno poslovno dobo napram izvolitvi za nedoločen čas uradniku koristnejša. To namreč tedaj, če njegovo delo ali držanje ni več tako zadovoljivo, kakor je bilo spočetka, tako da morajo predstojniki misliti na razvezo službenega razmerja. V takih primerih bo namreč oblastvo običajno počakalo do poteka dobe, za katero je bil uradnik izvoljen in ga bo o nameravani odpovedi toliko pravočasno obvestilo, da se lahko pobriže za drugo službo. Če je pa bil uradnik izvoljen za nedoločen čas, na to ne more z gotovostjo računati. V osrednji švicarski državni upravi, kjer je uveden sistem izvolitve uradnikov za določeno službeno dobo je z dnem 31. decembrom 1932., ko je poteklo službeno razmerje 18.185 uradnikom, bilo samo 7 (sedem) uradnikov, ki za novo službeno dobo niso bili vnovič izvoljeni in so hkrati izgubili pravico do pokojninske rente. Ob koncu leta 1929 je bilo ob poteku tedanje triletna službene dobe komaj dvoje uradnikov, ki nista bila vnovič izvoljena. Iz tega izhaja, da je v resnici tudi v Švici triletna službena doba za katero se volijo uradniki prav za prav nekaj sličnega kot dosmrtna nastavitve uradništva. To velja pač tudi za večino drugih dežel.

Spričo takih ugotovitev se pogostoma čuje mnenje, da je izvolitev uradništva za določeno službeno dobo za upravo škodljiva, ker uradnikov, ki ne vrše zadovoljivo svoje službe ni mogoče več odstraniti iz državne oz. občinske službe. Koristi nudi ta sistem v prvi vrsti dotičnemu uradniku, kateremu nudi izvolitev za določeno dobo neko gotovost, uprava sama pa nima posebnega interesa na tem, ker bo — dasi morda tudi ni pravno prisiljena — vendar sposobnemu uradniku, ki želi med poslovno dobo zapustiti državno službo, to dovolila.

Za upravo je seveda škodljivo, da pogostoma ne more takoj odstraniti nesposobnih uradnikov oz. ne more med službeno dobo spremeniti njegovega položaja, ne da bi tvegala, da bo uradnik uveljavil premoženjsko-pravne zahteve. Bati se je tudi, da se s tem načinom omeji časih potrebna in zaželena »posvežitev« stalača, kar povzroča neko okorenlost uprave. Vendar ima uprava v tem pogledu stalno možnost, da ukrene potrebne mere proti temu. Zlasti so prikladni ukrepi, s katerimi se zanimanje uslužbenstva vzdrži stalno živo, predvsem pa dobrohotnost, s katero oblastvo v pravilnem psihološkem razumevanju nastopa napram osebjem kot celoti in napram poedincem.

Ni tudi docela postranska stvar za uradnika, če ga volilno oblastvo o vsaki obnovitvi službenega razmerja na primeren način obvesti. Tako pravilno priznavanje dotedanjega njegovega delovanja more samo poživiti njegovo voljo do dela in vnemo za službo.

Za upravo leži največja vrednost sistema izvolitve za določeno poslovno dobo v njegovem preprečevalnem in zavarovalnem učinku. Že samo možnost, da ne bo vnovič po poteku službene dobe izvoljen, dobro vpliva na mnoge uradnike. Zlasti bo ta izglede zdravično vplival na tiste, ki poskušajo odnehati v svojem delu ali ki se udajajo svojim slabim nagnenjem. Seveda se ta prednost ne da dokazati s številkami. Vendar imamo pa to brez dvoma odlično vzgojno sredstvo, da se v uprav. položaju urad. staleža vzdrži disciplina. Ker zagotovljeni položaj resni uradniki zlasti ob časih krize zelo upoštevajo in cenijo, vpliva izvolitev za določeno poslovno dobo brez dvoma zelo ugodno na delavnost uradništva in varuje hkrati upravo pred premočnimi spremembami v uslužbenem kadru.

Izvolitev za določeno poslovno dobo se je v splošnem doslej popolnoma obnesla. Seveda je izmed poglavitnih pogojev ta, da ima uprava možnost tako službeno razmerje že pred potekom določene poslovne dobe razrešiti, če prestanejo pogoji zanj, to je če izgubi uradnik med to dobo svojo izvoljivost, ali če njegovo obnašanje in

uspehi niso več zadostni in niso več primerni, če se je zaupanje vanj nujno zmanjšalo ali če nastopijo drugi važni razlogi za njegovo odstranitev. Na žalost se uveljavljajo seveda pri tem pogostoma tudi politični razlogi, ki morejo izvršilno oblastvo v njegovem svobodnem odločanju hudo ovirati.

Predlagali so nekateri že tudi kombinacijo, po kateri naj bi uradnik v treh letih bil v nekakem poskusnem službenem razmerju, nakar bi se šele izvolil za nedoločen čas ali pa do smrti. Po izjavah raznih upravnih oblastev bi se pa s tem ne doseglo mnogo za upravo: uradnik v poskusni službi kaže pač vselej med tem časom zadostno energijo, katero pa pogostoma izgubi, ko se začuti na svojem mestu stalnega.

Če se more torej prosto presojati, kateri sistem — izvolitev za določeno službeno dobo, za nedoločen čas ali za vse življenje do smrti — je za upravo koristnejši, potem je po navedenem brez dvoma najugodnejša izvolitev za določeno službeno dobo, pri čemer se pa seveda koristi osebja ne smejo na neprimeren ali krivičen način okrnjevati.

Poostreni disciplinski predpisi v Avstriji.

Avstrijska vlada je nedavno izdala naredbo o »posebnih ukrepih glede javnopravnega stališča zveznih nameščencev«. Ta, na podlagi nekega cesarskega pooblastilnega zakona iz l. 1917. izdana naredba je novo avstrijsko uradniško pragmatiko v mnogih točkah znatno dopolnila oz. spremenila. Po tej uredbi se je značaj stalnosti avstrijskega državnega uslužbenstva precéj omajal.

Po določbah uradniške pragmatike je bilo disciplinsko postopanje točno urejeno, tako da so bile pravice uradnikov vselej natančno zavarovane. Disciplinske kazni so pričele z ukorom in se končale z odpustom. Za posamezne prestopke ali prekršitve niso bile določene posebne kazni, temveč se je kazni izrekla po konkretnem primeru sorazmerno s prekršitvijo. Po novi naredbi je pa določena za nekatere prekršitve službenih dolžnosti nujna kazen odpusta oz. izgube pravice do pokojnine.

Službene prekršitve, ki se nujno kaznujejo z odpustom, so za aktivne uslužbence neizvršitev oz. neopravljanje službe navzlic svarilu z odpustom, potem namerno podpiranje teženj, ki so sovražne državi ali vladi, in zapeljevanje h kateremukoli takih kaznivih

dejanj. S kaznijo izgube pokojnine se kaznujejo upokojeenci, ki prekršijo dolžnost molččnosti z namenom, da s tem podpró protidržavno ali protivladno delovanje.

Te službene prekršitve zasleduje posebna disciplinska komisija, ki se postavi pri uradu zveznega kancelarja, in ki odloča dokončno. Aktivnega uslužbenca, proti kateremu se prične disciplinsko postopanje, je treba takoj odstraniti iz službe. Zanimivo je, da se prične postopek že na samo prijavo in da ni potrebna nikakršna predhodna preiskava. Na podlagi prijave same se takoj odredi ustna razprava, ki se mora vršiti v 8 dneh. Komisija odloča v senatih treh članov. Ostali predpisi se strinjajo z običajnimi disciplinskimi normami.

Razprava se more vršiti po možnosti brez prekinitve in se mora končati najkasneje v treh dneh. Če je obdolženec spoznan krivim, se mora ob sodba glasiti na odpust službe oz. izgubo pokojnine. Druge kazni ni.

Če pa v treh dneh od pričetka obravnave dalje ni bilo mogoče dokazati obdolžencu krivde, se mora ves predmet odstopiti rednemu disciplinskemu sodišču, ki obravnava nato predmet po splošno veljavnih disciplin. predpisih.

Izvajanje 1. odst. § 263. uradniškega zakona.

»Učiteljski tovariš« je objavil dne 19. oktobra sledeči članek:

»Pod gornjim naslovom smo objavili v 9. števil. »Učiteljski tovariš« z dne 5. t. m. v celoti dopis g. fin. ministra št. 27156/I z dne 11. julija 1933 s komentarjem iz »Našega glasa«.

Ker se je dalo omenjeno tolmačenje razlagati tako, da je dolžan uradnik čakati ob napredovanju po 1. apr. 1931 samo 1 leto na izplačilo prvega poviška in da se mu drugi povišek izplača takoj po preteku prvega čakalnega roka, je izdalo ministrstvo financ dodatno tolmačenje pod Br. 38173/I z dne 8. septembra 1933, ki navaja med drugim:

Prvi odstavek § 263. urad. zakona izrecno določa, da velja enoletni rok za vsako prvo napredovanje, t. j. v skupini in periodskem povišku potem, ko je stopil urad. zakon v veljavo. Treba je torej čakati na izplačilo višjih prejemkov eno leto le ob priliki prvega priznanja periodskega poviška in le ob priliki prvega napredovanja v višjo skupino. N. pr.:

N. N. je bil priznan 2. periodičen povišek VIII. skupine z dnem 1. julija 1931, v VII. skupino je napredoval, recimo, 20. februarja 1932. Na izplačilo 2. period. poviška mora čakati do 1. julija 1932 in ravno tako tudi 1 leto za izplačilo VII. skupine, t. j. do 1. marca 1933.

Ta uslužbenec si pridobi pravico do 1. period. poviška VII. skupine dne 26. februarja 1934 in se mu ta izplača takoj v smislu § 30/2 dne 1. marca 1935, ker je že čakal enkrat v period. povišku. V VI. skupino bo ta uradnik napredoval, recimo, 15. julija 1935. Prejemki te skupine mu bodo takoj izplačani s 1. avgustom 1935, ker je tudi v skupini čakal že 1 leto.

To v znanje vsem, ki so vprašali za zadevne informacije in navodila. —

K temu članku moramo dostaviti, da po naših poizvedbah pri finančni direkciji v Ljubljani o prednjem dodatnem tolmačenju fin. ministrstva ni še nič znanega. Direkcija takega tolmačenja doslej še ni prejela.

Važna razsodba državnega sveta.

V naslednjem objavljamo zanimivo utemeljitev neke razsodbe državnega sveta, ki je bila izdana sicer v konkretnem primeru na tožbo prizadetega drž. uslužbenca, pa je vendar načelne pomena in zaradi važnosti vredna, da se naši bralci, čeprav niso iz prometne stroke, seznanijo z njo.

Neki železniški uslužbenec se je v službi hudo ponesrečil, tako da je postal nesposoben za **eksekutivno** železniško službo. Ko je po ozdravljenju poškodbe bil sposoben za lažja pisarniška dela, je bil vpoklican v službo in jo izvrševal približno 6 mesecev. Ko je bil nato brez vsakega drugega razloga na podlagi točke 16. § 112. oz. § 118. zak. o drž. prom. osebju (ki je analogna določbi t. 16. § 104. u. z.) upokojen, je vložil zoper upokojitve tožbo na državni svet. V tožbi je navajal, da za upokojitve ni bilo povišanja, ker ne obstoji noben razlog iz § 118. o drž. prom. osebju in ker se mu pri odmeri pokojnine ni prištel deset let, kar bi se bilo moralo, ker je postal zaradi nezgode v službi brez lastne krivde nesposoben za nadaljnje eksekutivno službovanje. Upokojen je bil s komaj dvajsetimi službenimi leti, vsekakor zato, ker za eksekutivno službo ni bil več sposoben, drugega primernege mesta pa zanj ni bilo.

Državni svet je njegovo tožbo glede obeh zahtev **zavrnil** z naslednjim utemeljevanjem:

»Tožilec navaja, da ni mogel biti upokojen na podlagi točke 16. § 112. in § 118. zakona o drž. prom. osebju, ker je v navedenih določbah točno povedano, kdaj more prestat služba, da pa v njegovem primeru ne postoji noben izmed razlogov, navedenih v § 118. in da tudi v upokojitveni odločbi no-

ben razlog ni izrečno naveden. Ta tožnikova trditev pa ni utemeljena. Na podlagi čl. 1. zak. o avtentičnem tolmačenju § 110. u. z. se mora § 110. tako razumeti, da je že samo s tem, ko odločba o prestopku službe navaja ta paragraf, ugotovljeno, da je pri uslužbencu nastopil eden izmed primerov iz navedenega predpisa, ki povzroča prenehanje službe. Smatra se, da je taka odločba izdana v smislu zakona, kar pomeni, da v odločbi o prenehanju službe ni treba navajati razlogov, zaradi katerih služba preneha. Z ozirom na dejstvo, da je v § 110. u. z. kakor tudi v § 118. zak. o drž. prom. osebju določeno isto besedilo, je smatrati, da je z zakonom o avtentičnem tolmačenju § 110. uradniškega zakona raztolmačen tudi § 18. zakona o drž. prom. osebju. Iz tega razloga se tožbi v tem delu ne more ugoditi. Enako je neutemeljena zahteva tožitelja, naj se mu prizna še 10 let za pokojnino v smislu § 126. zak. o držav. prom. osebju, ker navedeni predpis to ugodnost obljublja samo tistim uslužbencem, ki se brez lastne krivde tako poškodujejo v službi, da postanejo vsled tega nesposobni za nadaljnje službovanje. Iz spisov je pa razvidno, da je tožitelj po ozdravljenju dne ponovno nastopil službo in isto v redu opravljal, kar dokazuje, da zaradi poškodb ni postal nesposoben za nadaljnje službovanje. Zato je ta del tožbe odkloniti.«

Razsodba torej nič ne vpoštevata dejstvo, da je uslužbenec zaradi nezgode v službi postal nesposoben za svoje dotedanje službovanje. Prav tako se pa tudi ni vpoštevalo dejstvo, da je bil poškodovanec v resnici le zato predčasno upokojen, ker za nadomestno službo (najbrž zaradi pomanjkljive šolske kvalifikacije) ni bil uporaben.

Uradniško pravo v praksi.

Naknadno prostovoljno vplačevanje v pokojninski sklad. Na svoje vprašanje glede nekih pojasnil v zadevi prostovoljnega pristopa k uradniškemu pokojninskemu skladu, je ljubljansko Društvo državnih upokojencev in upokojenk prejelo naslednji razpis od fin. ministrstva pod št. 37.351/I od 13. IX. 1933. Pojasnilo se glasi: »Upokojenci iz 2. čl. navodil za izvrševanje § 272. zakona o uradnikih od 31. III. 1931 morajo predhodno postati redni vlagatelji uradniškega pokojninskega sklada, nakar morejo kot taki naknadno vplačati vloge v sklad za prejšnjo do-

bo, od dne upokojitve do sprejema v članstvo sklada. Po tem ne morejo taki upokojenci vplačati vloge samo za neko določeno prejšnjo dobo, ne da bi postali obvezni vlagatelji uradniškega pokojninskega sklada, **kakršni morajo ostati do svoje smrti.** — Državni upokojenci, ki so na dan 1. aprila 1931 prejeli pokojninske prejemke po zakonih, sprejetih po l. 1923., toda pred 1931, morejo, — če to žele, — naknadno vplačati vloge v uradniški pokojninski sklad za tisto prejšnjo dobo, za katero to sami hočejo. Taki upokojenci so počenši od 1. aprila 1931 dalje

po določbi 1. odst. § 272. u. z. prisilni, obvezni vlagatelji uradniškega pokojninskega sklada do svoje smrti.«

Rok za opravljanje praktičnega učiteljskega izpita. Po novem uradniškem zakonu mora uradniški pripravnik do konca petega leta pripravljalne službe opraviti državni strokovni izpit, sicer se mora odpustiti. V nekem primeru je bil učiteljski pripravnik, kateremu je poteklo pet let skupne državne službe, odpuščen z ozirom na navedeni predpis. Na njegovo pritožbo je državni svet razsodil, da se ta petletni rok iz 6. odst. § 14. u. z. računa šele od 1. aprila 1931 dalje, ker se ta predpis nahaja v splošnem delu uradniškega zakona in velja le za bodoče primere. Odpustiti se morajo samo tisti uradniški pripravniki, ki v petih letih, računajoč rok od 1. aprila 1931 dalje, strokovnega izpita ne opravijo. Službena doba, odslužena pred 1. aprilom 1931, se za to vprašanje ne vpoštevata.

Izvajanje § 263. u. z. Na vprašanje ljubljanske poštne direkcije, ali je treba v smislu pojasnila fin. ministrstva glede izvajanja 1. odst. § 263. urad. z.

uslužbencu, ki je napredoval po 1. apr. 1931, ostati še 12 mesecev v dotedanji nižji plači samó enkrat ali dvakrat, namreč ob prvem napredovanju v višjo položajno skupino in še ob prvem priznanju periodskega poviška, je prometno ministrstvo izdalo dne 19. sept. naslednje mišljenje: »Rok enega leta se računa po 1. odst. § 263. u. z. za vsak prejemek posebe, t. j. enoletni čakalni rok velja posebe za napredovanje v prvo položajno skupino in posebe za prvi periodski povišek.«

Od kdaj pripadajo novi prejemki. Na vprašanje nekega naročnika odgovarjamo, da državnemu uslužbencu, ki je bil pomaknjen v višjo položajno skupino oz. bil preveden v kako drugo vrsto državne službe, pritičejo prejemki novega zvanja od dne podpisa dekreta o napredovanju oz. prevedbi. Pri tem je nevažno, kdaj je bil dotičnemu uslužbencu ta dekret dejansko vročen.

Obleke kemično čisti, barva, pilslra in lika tovarna J. O. S. R. E. I. C. H.

Vestnik.

Ponavljamo opozorilo v številki 1. X. 1933 ter nujno prosimo vse gg. naročnike, da se poslužijo poslanih jim položnic in nakažejo z njimi naročnino in zaostanke, ki smo jim jih označili poleg naslova. — **Uprava.**

† **Milan Paternoster.** Dne 26. okt. je umrl šef odseka za računovodstvo pri tuk. finančni direkciji, fin. svetnik Milan Paternoster. V spomin pokojniku, ki je bil vsestransko agilen društveni delavec in tudi načelnik naše bivše Zveze drž. nameščencev in upokojencev, objavimo izčrpniji članek v prih. številki. Zaenkrat dodamo le še to, da je bil zaslužni pokojnik svoječasn med sotrudniki in dopisniki »Našega Glasu«, ki mu zato ohrani nadvse časten spomin. R. I. P.

Ustanovitev zveze upokojenških društev. Dne 14. in 15. oktobra 1933 se je vršila že dolgo napovedana anketa o ustanovitvi osrednje zveze društev upokojencev za vso državo. Razgovori so se vršili v Slavonskem Brodu in so se jih udeležili zastopniki upokojenških organizacij iz šestih banovin. Ljubljansko Društvo drž. upokojencev in upokojenk je zastopal njegov agilen tajnik g. ravnatelj Anton Spendè. Na zborovanju so se sprejele načelne smerice za ustanovitev zveze in se bodo

podrobnosti uredile čimprej, ko bodo v vseh banovinah organizirana društva upokojencev. Podrobno poročilo o poteku ankete še objavimo. Naglasiti pa moramo že zdaj, da je soglasno prodrlo načelo, da se morajo upokojenci organizirati po banovinah, tako da bo v vsaki priznani kot oficijelno zastopstvo samo po eno društvo, ki naj ima — če je le mogoče — svoj sedež na sedišču banovine.

Vlaganje prijav upokojencev za rodbinske doklade. Iz zagrebškega lista za javne nameščence in upokojence »Naš Glas« posnemamo, da je »Potporna zadruga javnih nameštenika i umirovljenika« v Zagrebu prejela od pokojninskega oddelka savske finančne direkcije obvestilo, da je ugodeno prošnji navedene zadruge in da letošnje jesen ni treba državnim upokojencem na področju zagrebške direkcije predlagati prijav za draginjske doklade. Prijave morajo vložiti samo tisti, ki imajo spremembe v družini ali pa ki se preselijo v drug kraj. Prihodnje prijave se bodo v Zagrebu predlagale šele prihodnjo spomlad.

Statistika našega učiteljstva. Po tajniškem poročilu na občnem zboru ljubljanske podružnice JUU je bilo včlanjenih letos v navedeni organiza-

F. Z.:

Mesto mrtvih.

Minilo je zarače poletje, polno sonca, minila je prijazna jesen. Ljudje so se vrnili z dežele, s počitnic, in spet se jim zdi toplo stanovanje prijazno in kot ob peči bo kmalu vabljiv. Doma ali zunaj po svetu, povsod je bilo lepo. Zdaj pa pričanja poznajo jesen, nebo se zavija v mračne oblake, megla se vlačijo po polju in dež bije ob okna. Mrak je vse daljši, in prav ob večernih urah se s temo plazi v duše čudna otožnost, slutnja bližajoče se zime, konca življenja. Spomin na blestečo lepoto poletnega sonca je že obledel, saj je tako daleč že od tistih dni.

Kmalu pride spet dan, ko bomo šli iz mesta tja ven »na tisto tiho domovanje«, tja na zadnje pribežališče nas vseh, na božjo njivo. Obiskali bomo to mesto mrtvih, da izkažemo čast veličanstvu smrti. Morda nas bo gnalo tudi nezavedno hrepenenje tja ven, da se spet enkrat v letu tako prav od srca pogovorimo z našimi dragimi, ki so že prestopili skrivnostni prag, ki vodi tja onstran. Morda je tudi ta obisk le nekak beg k našim najljubšim, ki počivajo tam zunaj, da se pri njih vsaj za trenutek skrijemo pred obupno slutnjo lastnega konca?

Mar ne začuti vsak človek kedaj pa kedaj, da je vse, kar dela in kar snuje, prav za prav brez smisla? Mar se ga ne polasti vsaj časih bridki občutek, da je vse njegovo stremljenje po slavi, uspehu, vsi njegovi boji za zemeljske dobrine, ves njegov trud, ki ga troši za to življenje, prazno hlastanje? Da je ves ugled, da je slavno ime in stališče v družbi, pa moč in vplivnost, le prazna senca, ki zgine ob prvem sončnem žarku? Zakaj na koncu konca te bodo vendar zapeljali tja ven, v prestolico mrtvih in komaj bodo zabobnele prve grude na tvoji krsti, komaj bo nekaj,

— pa tako malo, — ljudi potožilo in malce zaplakalo, že bodo odhiteli vsi nazaj v življenje, veseli, da so vsaj to pot ušli neizbežni usodi.

Le premnogi si oddahnejo, ko zagrebejo grob nad pokojnim, svobodneje zadihajo, kakor da so na novo oživelili in da jim je bilo podarjeno čisto novo življenje, saj so odpadle mnoge ovire in oziri in ni čuda, da je mrtvi tako naglo pozabljen, kakor da ga ni bilo nikoli med nami. Vsi sladki, presladki, vsi sebični se zadovoljeje z besedami, ki jih slišimo vedno znova in ki plovejo rahle kakor dih nad površino. In rajni ki je lahko vesel, če slišijo njegova mrtva ušesa nežni vzdih »Moj ubogi mož« ali pa »Kako dobra je bila«. Časih pa ni slišati niti teh tako obrabljenih, tako brezdušnih besed.

In vse to je v bistvu popolnoma človeško. Življenje je močnejše od smrti in živi imajo zmeraj premoč nad mrtvimi. Vendar pa globokim naturam ljubljeno bitje nikdar popolnoma ne odmrne. Kakor da živi še naprej poleg nas, čisto resničen in živ, ne samo to, še bolj živ in še bolj resničen. Seveda nam je na pokopališču le redko kedaj blizu. Tam v mestu mrtvih je toliko življenja, toliko nemira in hrupa, tam tekajo sem in tja, klepetajo, zijajo in prinašajo ljudje najbolj vsakdanje vsakdanjosti na ta vrt miru, kjer bi morala vladati resnoba in svečana tišina. Tam med temi skoro nepreglednimi vrstami hladnih spomenikov, tam spomin na rajneke mora obledeti. Tam v ti gneči, sredi praznih, puhlih obiskovalcev spomin na odisle ne živi več. Doma pa je čisto drugače: pozdravlja nas najmanjša malenkost, morda slika, prazen stol za mizo. Slišimo napev, gremo po poti, po kateri je pokojni rad hodil in takoj je sklenjen tok, ki preplavi naše srce z valom tople ljubezni in občutka povezanosti in neminljive bližine. Zdi se nam, kakor da je pokojni ves naš, ves samo naš.

Tam zunaj v mestu mrličev je pa vse samo grozotna smotrenost. V nji se zrcali življenje živih z vsemi svojimi stanovskimi razlikami, z vso svojo zlaganostjo, z vsemi svojimi brezdanjimi prepadi med revežem in bogatinom. Ti stanujejo ob širokih cestah, kjer stoje bogate palače in razkošne hiše, okrašene z marmorjem in obdane s cvetjem. Plemenitaši po krvi in po denarju leže v grobnicah, drugi spet počivajo v častnih grobovih, katere so jim namenili potomci, da bi njihov spomin nikdar ne zatonil. In med temi junaki duha, mogočniki v umetnosti, med temi nesebičnimi borci za svobodo in za bratstvo med ljudmi, ki počivajo pod težkimi kamnitimi spomeniki, v razkošnih grobovih jih je toliko, ki so za živga hodili po ulicah v skromnem oblačilu, neznani, mnogi celo nepoznani in zaničevani in njihova veličina je bila vidna samo redkim. In že postanejo pota vse ožja, prebivališča pokojnih vse manjša in neznatnejša in tam v zmešnjavi ubožnih grobov, tam je siromaška četrt. Prav tako, kakor je bilo v življenju. Navajeni so bili živeti na tesnem, stisnjeni drug ob drugega, mnogi od njih vse svoje življenje brez lastnega doma, brez svoje hiše in po smrti so se preselili spet v ta kvartir, ki je namenjen za te brezimne množice. Saj se mrlič ne morejo braniti, saj morajo vse potrpeti in prenesti in tudi smehljati se ne morejo več visoko donečim publicam.

Saj katero besedo pa beremo pogostejše na vseh teh kamnitih svedokih čustev preostalih, kot »nepozabni«...? In vendar se je neulotljiva vdova prav kmalu spet poročila in se »rajneke« spomni le prav poredkoma, morda komaj vsako leto o Vseh svetih. In starši so bili že tako stari, imeli so tako čisto nesodobne, malce smešne starinske nazore, da z njimi kar nikakor niso več sodili v ta naš moderni, napredni in prosvitljeni čas. Skoro da so bili vsem malo na poti. Kako naj ne bi bili kmalu skro hvaležno pozabljeni. Seveda,

če prav premislimo vse to, se nam časih le odkrije, da so imeli mnogokrat prav. Videli so reči v naprej, ki so se zdele smešne in nemogoče, sodili so o stvareh tako nesodobno, pa le modro in pravilno, svarili pred tem in onim, kar se je zdelo vsakomur nujno in prav, priporočali to in ono, kar se je pokazalo, da ni bilo odveč. Saj so poznali ljudi in zakone življenja!

Najganljivejši je pa tisti kot božje njive, kjer počivajo otroci. Na majhnih gomilah so prav tako majhni spomeniki, klečeči angelčki, pa križci iz marmorja, na tem ali onem kamnu celo genljiva slika malega pokojnika pod steklom. Katera plemenita mati pa je kedaj pozabila na svoje mrtvo dete, s katerim je na skrivnostni način zvezana še preko groba? Toda vsakdanjost s svojimi drobnimi skrbmi, malimi težavami in redkimi veselimi trenotki polagoma zabriše prvo, najhujšo bolečino in kar nenkrat se zgrozimo in z bridkostjo v srcu odkrijemo, da so se nam poteze drugega pokojnika zmedle, obledele, skoro pogrezale v pozabnost. Živi se vrinejo med nas in podoba umrlih, prevzamejo njihove poteze in njihovo mesto v spominu. In tako je pač prav. Saj ne bi mogli sicer nikoli zaživeti prav iskreno, če bi bili tako tesno povezani s mrtvijo, ne bi mogli izpolnjevati našega vsakdanjega dela in črpati iz življenja silo in moč, veselost in stremljenje v borbi za obstanek.

Le na videz se nam zdi, da je smrt tako vsestranska kot življenje. V resnici je pa vsak konec zase zaključek, končni obračun, ki seže globoko v najskrivnejšo kamnico našega srca. S smrtjo preneha vse. Vse delovanje in nehanje je izgubilo za mrtvega ves pomen in je končano za vselej. In prav to spoznanje popolnega konca, brezskrajnega uničenja nekdanj tako ponosnega in tako samozvestnega bitja, je najtrpejše, kar jih more občutiti človeško

ciji vsega skupaj 3281 članov, t. j. za 53 več napram minilemu letu. Sekcija ima 33 sreskih društev. Ta so imela v minilem šolskem letu 154 zborovanj in 135 predavanj različne vsebine. Opravilni zapisnik ljubljanskega odbora navaja približno 2700 števil. Osebnih informacij, posredovanj in pomoči je nudilo društvo približno 800 članom. Točnega pregleda neorganiziranega članstva na žalost ni.

Zadružna menza v Beogradu. V menzi, katero vzdržuje Zveza nabavljajnih zadrug drž. uslužbencev v Beogradu v Poenkarevi ul. 21 (Zadružni

Nekaj podatkov o učiteljskih. Poročali smo, da so letos sprejeli v vsa učiteljska v državi samo nekaj nad 700 dijakov in to samo moških. Ženske so bile letos izključene od sprejema, to pa zaradi tega, ker je bilo dosti več ženskih kot moških kandidatov. Ženska večina znaša 24,5%. Danes je v naši državi že najmanj 3000 absolviranih učiteljskih, ki ne morejo dobiti zaposlitve. V državi je 31 državnih in 5 zasebnih učiteljskih. Državna učiteljska so: v Beogradu 2, v dunavski, drinski in moravski banovini po 4, v zetski banovini 3, v dravski in primorski banovini po 2, v vardarski in vrbaski po 1, v savski jih je pa 8. Na vseh teh učiteljskih je bilo konec zadnjega šolskega leta 7086 gojencev, od teh 4415 žensk in 2671 moških. V državi je tudi 5 zasebnih učiteljskih in sicer so v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu, Sarajevu in Velikem Bečkerek. Na njih je bilo 487 gojencev, in sicer 442 žensk in 65 moških. V naši banovini je bilo 1005 učiteljskih,

in sicer 690 kandidatov in 315 moških. Dovolilo je letos učiteljske in se s tem usposobilo za pouk 1508 novih učiteljev.

Odsklanjajte vse ponaredbe, posebno odprto blago na vago, ker se dobi prava: Kathreiner Kneippova sladna kava samo v originalnih zavrtkih s sliko župnika in podpisom: Seb. Kneipp! dom), dobe vsi člani naših uradniških zadrug hrano po nizki ceni. Kosilo velja 9 Din, večerja pa 7 Din, v abonmaju pa oboje 12.50 Din. Priporočamo našim bralcem, ki se mude službeno v Beogradu in so člani katerekoli naše zadruge, da se poslužijo te ugodnosti. Prav tam so na razpolago zadružnikom prenočišča in sicer od 15 do 20 Din za osebo. Kurjava in kopelj je vračunana. Obeh ugodnosti se morejo seveda poslužiti tudi upokojevalci, člani naših zadrug.

Nova organizacija. Prometno ministrstvo je potrdilo pravila »Društva pravnikov prometnega ministrstva«, ki se je nedavno ustanovilo. V poštni stroki so zdaj že tri različne organizacije uslužbenstva raznih kategorij, in sicer so to Združenje p. t. t. uslužbencev (UPU), Združenje p. t. t. zvanikov in služiteljev in pravkar osnovano Društvo pravnikov prometnega ministrstva.

Iz uredništva. Obveščamo p. n. naročnike in druge prijatelje lista, ki žele na razna vprašanja odgovora oz. pojasnila v listu samem, da je to pogostoma nemogoče. Zato naj taki dopisniki, če žele dobiti posebno pismeno pojasnilo oz. navodilo, prilože svojim dopisom poštino za odgovor in kuverto z naslovom.

Zadružne vesti.

»Zadruška državnih nameščencev za nabavo stanovanj v Ljubljani« je imela 3. oktobra t. l. svojo III. redno skupščino z običajnim dnevnim redom. Iz poročil odbornikov je bilo razvidno, da so šla vsa oblastva, osobito pa g. ban dr. Marušič in njegov pomočnik g. dr. Pirkmajer zadruzi v vsakem oziru na roko in da bi z zidanjem prvih skupnih stanovanjskih hiš že lahko pričela, ako ne bi Zveza nabavljajnih zadrug v Beogradu vedno in vedno odlašala z izplačilom že obljubljenega posojila v znesku 1.000.000 Din. Z ozirom na to stališče Zveze je bil soglasno sprejet predlog za prodajo stavbišča, ako bi Zveza še nadalje vztrajala na svojem odklonilnem stališču. Zadruška šteje sedaj še 21 članov, ker je izbrisala vse one člane, ki niso polno vplačili svojih deležev, nekaj jih je za med letom izstopilo. Društveno premoženje se ni bistveno izpremenilo. Vsa poročila so se vzela na znanje ter se je izrekla odbor soglasno razrešnica. Pri volitvah je bil zopet izvoljen upravni odbor izžrebani član Skalar Josip, višji rač. svetnik v pok., kot namestnika pa dr. Fer-

jančič Josip, dvorni svetnik v pokoju in Spende Anton, ravnatelj zemljiške knjige v pok. V nadzorni odbor so bili izvoljeni: kot član Gorkič Fran, banovinski p. tajnik, kot namestnika pa Pohar Robert, banovinski p. tajnik in Žitnik Josip, banovinski računski kontrolor. J. S.

Svetovna zadružna statistika. Po podatkih Mednarodnega urada za delo posnemamo, da je v 53 državah, iz katerih so na razpolago številke, bilo leta 1931. vsega skupaj 604.684 zadrug. Te zadruge vseh vrst so bile združene v 1044 zadružnih osrednjih organizacijah. Vse zadruge so štejele 151.724.710 zadružnikov. Prodale so jim oz. prodale njihovih izdelkov za 52 milijard dolarjev. Skupni promet vseh kreditnih zadrug je nekaj višji nad 28 milijard dolarjev.

Udeležba angleških zadružnih uslužbencev na dobičku. V 168 zadružnih podjetjih na Angleškem so udeleženi uslužbeni na čistem dobičku. Vsega osebja je v teh podjetjih nad 35.000. Od teh zadružnih podjetij jih je 54 nabavljajnih, 50 proizvajalnih in 64 kmetijskih zadrug.

Tr. Bernard:

Klub.

Gospod Jamberdin je bil upravitelj majhnega bulvarskega gledališča. Izprva je igral intrigantske vloge, toda bil je tako lepo rožnat in plavalas, da ni nihče verjel v hudobnost, ki je bila za take vloge potrebna. In tako ga je ravnatelj pozval v pisarno.

Bil je nenadomestljiva moč. Od osmih jutraj se je vozil s kolesom okoli trgovcev s pohištvo in tapetnikov in ostajal zvečer v gledališču, dokler niso ugasnili zadnje svetilke.

Nekega dne je bil gospod Jamberdin ravno pri nekem trgovcu s pohištvo. Pri tistem, ki je posodil divan, pod katerim bi se ob koncu drugega dejanja moral skriti minister pred soprogom svoje prijateljice. Sijajen kos pohištva z nesluteno dramatsko izrazitostjo, ki ga z dvema prostima vstopnicama za vsak dan gotovo niso preveč plačali.

Ko se je torej gospod Jamberdin vrnil na dvorišče, ni svojega kolesa več našel. Bilo je to skoro čisto novo kolo in natančno je vedel, kam ga je bil prislonil. Iskali so na levo in na desno, toda kolesa ni bilo več. Povprašali so hišnika. Prisegel je, da svoje vratarske sobice »tako rekoč« nikdar ni zapustil. Toda ta tako rekoč je bil prava zlata priložnost za tatove.

Gospod Jamberdin je zaradi svojega gledališkega poklica imel najboljše zveze z vsemi oblastvi. Posrečilo se mu je najti policijskega uradnika, ki je obljubil, da se zavzame za zadevo. Ta detektiv ni bil tak, kakor so navadno gledališki detektivi na odru, da jih vsakdo že od daleč lahko spozna. Čisto podoben je bil vrlému družinskemu očetu in pač tudi še ni imel bogve koliko napetih dogovodov za sabo. Ni bil izmed tistih legendarnih rokovnjačev eden, ki najprej napovedo veselini družbi vojno, nato pa, ko jih premaga kes, uporabljajo

Po svetu.

Izplačevanje uradniških plač na Češkoslovaškem. Vlada Češkoslovaške republike je izdelala osnutek naredbe, po kateri se bodo v bodoče izplačevali prejemki državnim aktivnim in upokojenim uslužbencem po dvakrat na mesec, in sicer vsakega 1. in 15. dne v mesecu. Za prehodno dobo namerava vlada določiti za izplačilo mesečnih prejemkov naslednje datume: Prvič se izplačajo plače šele dne 2. novembra, nato 4. decembra, nato 5. januarja 1934, 7. februarja, 9. marca, 11. aprila, 13. maja in nato 15. junija 1934. Od tedaj naprej naj bi se pa uradniške plače in pokojnine izplačevale v dveh polovicah, vsakega 1. in 15. dne v mesecu. Te predhodne odredbe bi državno uslužbenstvo dejansko okrnile za pol mesečne plače, ker bodo prejeli uslužbenci svoje dosedanje mesečne plače v tej prehodni dobi vselej za 32 oz. 33 dni namesto za koledarski mesec. Na ta način misli vlada prihraniti pri državnih uslužbencih 205 milijonov Kč. Na leto namreč znašajo vsi osebni izdatki češkoslovaške republike 4919 milijonov Kč. — Opisani prihranek ter novi način izplačevanja utemeljuje vlada s potrebo znižanja državnega proračuna in splošnega znižanja cen in prejemkov uslužbencev vseh vrst. Vendar ostane pravno vse pri dosedanjem, to se pravi, da velja kot izplačilni dan samo prvi dan v mesecu, ki se tudi v bodoče smatra kot edini izplačilni rok, od katerega so odvisni različni pravni učinki. — Odposlansko čeških uradniških organizacij, ki je obiskalo vladne činitele, je uvidelo potrebo teh ukrepov in je sklenilo, vlado v njenih prizadevanjih podpirati.

Redukcije v Avstriji. Poročajo, da bo v kratkem avstrijska pošta uprava odpustila približno 700 uslužbencev. Zadnji čas je bilo odpustitvenih že nad 800 poštinih uradnikov. Redukcije zagovarjajo s potrebo varčevanja.

Nove knjige.

— Milan Skrbinšek: »Božji volek in drugi«. Igre za mladinske odre. Ljubljana 1933. Učiteljska tiskarna. Str. 136. Priznani gledališki strokovnjak, režiser ljubljanske drame g. Skrbinšek, je zbral v tej zbirki šest svojih otroških igr. Uvod je »beseda vodjem mladinskih odrov in misli za pouk dece o gledaliških vprašanjih«. Avtor razvija tu svoje misli o drami, dramatik, o režiserju, igralcu in njih delu. Ker se posebno ozira na mladinsko literaturo in mladinske odre, bodo ravno te uvodne besede dale mnogo pobude in poguma ravno vzgojiteljem in poznavalcem naše dece. — V splošnem moramo reči, da bodo te zbirke naši vzgojitelji zelo veselili. To so same male, toda profinjene igrice, lahko vpriporljive že zato, ker ne zahtevajo nobenih kulis in navlake in ker je vsako igro avtor strokovno-režisersko tako opremil, da tudi laik ne bo imel ž njimi nobenih težav. Ker ni v njih nobenih banalnosti, pač pa mnogo vzgojnih vrednot in dobrin, jih bodo starši

zelo radi jemali v roke, še bolj pa otroci, katerim so namenjene. Zato zbirko vsem toplo priporočamo. — Cena broš. 18 Din.

Hranilni in posojilni konzorcij, kreditna zadruška državnih uslužbencev v Ljubljani

ima svoj

izredni občni zbor

13. novembra 1933 ob 20. uri v magistratni posvetovalnici, Ljubljana, Mestni trg.

DNEVNI RED:

1. Čitanje Savezovega akta in poročilo o reviziji zadruge.
2. Sprememba pravil.
3. Slučajnosti.

V primeru nesklepčnosti se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor ravno tam z istim dnevnim redom, ki bo sklepčen ne glede na število navzočih članov.

»Mladika«. Oktobrska številka objavlja mimo nadaljevanj uvodnega romana, Stelétovega članka o cerkvenem slikarstvu in Plečnikovih anatomskih poljudno-znanstvenih razprav še več krajših leposlovnih prispevkov. O današnji Sofiji piše J. Sedi-vy in je spis opremljen z več slikami. Tomo Zupan objavlja zanimive spomine na Prešernovo mater. S tem se nekako zaključuje venec že objavljenih spominov Prešernove sestre Lenke. V nadaljnjem prinaša list književna poročila, razne gospodinjske, vrtnarske in zdravstvene članke ter običajno ugankarsko gradivo. Tudi v tej številki je več reprodukcij lepih umetniških slik in nekaj prav uspešnih fotografskih posnetkov. — Lepo urejevalni družinski mesečnik je vreden priporočila.

»Zdravje«. Vsebinska 7. številka: A. P.: Dobljena igra; dr. J. Debevec: Naš optimizem v boju proti jetiki; dr. Alois Grabner: Potreba nege in vzdrževanja mlečnih zob; Cvetko Kristan: Razmišljanja o alkoholizmu; Zdravstvena pravila za otroke; dr. F. G.: Skrbite za dobro vzgojo otrok; Glasnik higijenskih ustanov v dravski banovini: urejuje dr. Karel Petrič; Kompot proti visokemu krvnemu pritisku; Drobne. — Zdravstveni poljudni mesečnik »Zdravje« se narača v Ljubljani, Zaloška cesta 2 in velja za vse leto samo 30 Din. Zelo lepo urejevalni list priporočamo!

Širite

„Naš

Glas“

svoje zmožnosti v varstvo prav iste družbe. Ne, bil je enostavno vesten uradnik, ki je pošteno izvrševal svoje dolžnosti, skrbno vodil preiskave in na ta način, dasi ne ravno z duhovitostjo kakega Sherlocka Holmesa, je vendar sem pa tja došel na cilj.

Poizvedoval je naokoli, popil po raznih lokalih nekoliko kozarcev različnih pijač in peljal nato gospoda Jamberdina malo iz mesta ven.

Mirno sta sedla na neko klop in pričela klepetati.

Kmalu nato sta prišla dva pobalina dvanajstih in trinajstih let. Čisto zraven klopi je bil nekak raven prostor, kjer bi človek z malce dobre volje mogel zaslediti nekaj dirkališče podobnega. In eden obeh fantičev, rdečeličen pritlikavec, je vodil s seboj kolo, katero je gospod Jamberdin pri priči spoznal za svoje. Pobič, ki je imel lica kakor pomazana z raznimi otenki rdeče barve, je sedel na kolo in začel voziti po dirkališču, med tem ko je njegov tovariš izlekel nikljasto uro iz žepa in jo z napeto pozornostjo opazoval.

»Zdaj pa vidite.« je rekel detektiv, »to je leglo bodoče apaške tolpe. Tu v okraju že vsi prilo dobro poznajo te fantaline in ni mi bilo težko, da sem jih iztaknil. Nek moj tovariš, ki piše tudi v časopis, jim pravi »gojenci zločinske armade«. Zdaj jim bova pa podkurila. Samo prej jih lahko še malo opazujeva.«

Delala sta se, kakor da jih zanima rdečelični deček in sta stopila bližje na kraj, kjer je stal drugi z uro v roki. Bil je to dosti slabotnejši fant, rumeno-zelenkaste polti. Ves zamaknjen je gledal na uro in kadar se je dirkačji tovariš pripeljal mimo njega, mu je vselej zaklical: »Se sedem minut! Se šest minut!«

»Se vežba?« je vprašal detektiv.

»Da, deset minut se sme voziti, potem pridem na vrsto jaz in potem se smem voziti deset minut, on bo pa meril čas.«

»Pa kolo je seveda vajino?« je vprašal gospod Jamberdin, ponesrečeni intrigant.

»Ne,« je odgovoril rumeno-zeleni, »klubovo je — last kolesarskega kluba, katerega smo ustanovili... Še štiri minute!« je zakričal pajašu. Nato je, ne da bi odmaknil oči od ure, nadaljeval: »Štirinajst nas je zdaj v klubu. In vsakdo se sme voziti po deset minut.«

»Kolo ste si pa gotovo kupili?« je še vprašal gospod Jamberdin.

»Seveda,« je rahlo obojavljalje se odgovoril časomerec, »... preskrbeli so nam ga... Še tri minute!...« Eno samo kolo za štirinajst... dosti seveda to ni... tako pride od njega vselej samo po eden, drugi mora pa šteti čas... ampak vseeno je čisto zabavno in kolo ostane dlje celo, kakor pa če bi dva med seboj tekmovala... Konec! Zapik!« je zakričal, »je že deset minut!«

In ko je dirkač skočil s kolesa, mu je tovariš oznanil: »Triindvajset krogov si naredil! To je manj kot včeraj. Moral se boš pošteno potruditi, če hočeš dobiti nagrado...« Gledalcema je pa pojasnil: »Vsakdo izmed nas vloži namreč pet centimov v blagajno in kdor bo imel največ krogov, dobi vse.«

Sedel je na kolo. Detektiv je iztegnil roko, kakor da hoče pograbit kolo za krnilo, toda gospod Jamberdin ga je zadržal.

»Kaj pa je?« je vprašal detektiv.

»Kar pustite ga pri miru.«

»Mar nečete dobiti nazaj vašega kolesa?«

»Je že prav... stopiva na čašo piva.«

Sedla sta na hodnik pred malo kavarnico, od koder sta mogla opazovati, kako je zdaj rumeno-zeleni dirjal po dirkališču, med tem ko je rdečeličnež držal nikljasto uro v rokah.

»Meni je sicer vseeno,« je rekel detektiv, »toda predobroščeni ste.«

»Kaj pa hočete...? To vendar ni pretirana zahteva... eno samo kolo, pa za štirinajst klubovih članov...!«

Zdravstveni drobiž.

O žepnem robcu. Žepni robec je brez dvoma velika pridobitev kulture. Je pa tudi zlo, seveda potrebno zlo. Ima svojo lastno higijeno. Kdor kašlja ali ima nahod, mora žepni robec pogosto menjati. Če nas prijema kašelj, si moramo takoj dati robec pred usta. Otrokom nikar ne snajžimo nosa z našim robcem, zlasti ne, če smo nahodni in kataralno oboleli. Ženske naj ne nosijo žepnih robocev v torbici skupaj z denarnico, ključi itd., kajti tako postanejo vsi predmeti prenašalci bolezni.

Koža odraslega človeka ima približno poldrug kvadratni meter površine.

Čevlji pozimi. Čevlji pozimi ne smejo biti pretesni. Ozebli prsti in ozebla stopala imajo svoj vzrok pogosto v pretesnih čevljih. Usnje se ravno tukaj kože tesno prime, jo stisne in ovira prosti obtok krvi v prstih. Zastoj krvi pa pospešuje vpliv mraza. Vrh tega je baš v nogi obtok krvi že sam na sebi slabši, ker mora teči kri navzgor in ima najdaljšo pot do srca, sedeža krvnega gibanja. Čevlji naj bodo pozimi vsaj tako prostorni, da moreš lahko obleči dva para nogavic; dvojne nogavice v zadosti prostornem

čevlju obdržijo nogo dosti bolj toplo kot ena sama nogavica, pa naj bo še tako debela. To pa zato, ker kroži med dvojnimi nogavicami zrak, ki je slab prevodnik toplote ali mraza, ki torej ne pusti toplote ven in mraza noter. Če je vreme vlažno, si obujmo galoše, a jih moramo doma hitro zopet odložiti. Marsikdo je proti prostornim čevljem in proti galošam, češ da to ni elegantno in lepo. To ni nič; naše načelo pri obleki in obuvalu mora biti zmeraj le smotrenost. »Eleganca« pride šele potem na vrsto. Nič ni tako neodpušljivo, kot če naši ničemurnosti žrtvujemo naše zdravje. Torej le brez skrbi prostorne čevlje in dvojne nogavice na nogo, pa boš videl, da bo dobro.

Redilna vrednost mesa, moke in maske je v razmerju 2 : 3 : 8.

Skupna množina zraka, ki ga morejo sprejeti pljuča pri najmočnejšem vdihanju, znaša okoli tri litre in pol.

Človeške ledvice tehtajo 120 do 170 gramov.

Sobe bolnišnic na otoku Jamaika so modro pobarvane, kar očem prav dobro dě in na bolnike pomirjevalno vpliva.

Dobre konzerve so redilne in ne škodujejo zdravju. A uživati moraš poleg njih tudi kaj svežega: jabolka, grozdje, orehe, redkev, surovo maslo in podobna hranila.

Proti kačjemu piku. Že več let se uporablja proti kačjemu piku serum, ki ga dobivajo v Braziliji od konj, na katerih so študirali učinke kačjega pika. Ta serum se da uspešno uporabljati tudi proti piku evropskih strupenih kač. Otroci dobijo vbrizg okoli 10 kubičnih centimetrov, najbolje v mišičevje, odrasli razmeroma več. Dobijo se posebne ampule po 10 kub. cm. Če imamo serum na hladnem in v temi, se drži eno leto ali tudi dve. Kraji, kjer je mnogo strupenih kač, bi morali biti s tem serumom opremljeni.

O mrzli prši. Če mrzlo pršo stalno uporabljaš, je priporočljivo, da si pri tem previden. Dr. Winternitz na Dunaju je skozi več let vsak dan uporabljal tako mrzlo pršo, kolikor jo zelo mrzli dunajski vodovod dati more. A tedaj je zmeraj stopil v kad, v kateri se je nahajala tri do štiri centimetre visoko tako vroča voda, kolikor jo pač noge morejo prenesti, torej 38 do 40 stopinj C. Občutek nizke temperature se tako rekoč zabriše z visoko temperaturo, kateri je del telesa izpostavljen. Napravil je tudi tako, da mu prša ni obšla naenkrat vsega telesa, temveč del za delom. Posebno pazi na tilnik in ga po časi pripravi na mrzli pršni curek.

Pri kajenju smotke se uniči okoli 40 odstotkov v tobaku se nahajajočega nikotina, 40 se jih pa nabere v ostanku (čiku). Ostalih 15 do 20 odstotkov preide v dim, ki vsebuje poleg tega tudi ogljikov oksid, vodikov sulfid in piridinbaze kot produkte suhe destilacije beljakovinskih teles.



prihajajo!

Opozarjamo

na našo veliko izbiro
zimskega blaga!

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

Tovariši! Kupujte svoje potrebščine pri tvrdkah, ki oglašujejo v „Našem Glasu“! — Kdor podpira nas, ga podpiramo mi!

Ivan Perdan nasl., Ljubljana

Veletrgovina kolonijalnega in specerijskega blaga.
Nudi po najnižji dnevni ceni: kavo, riž, testenine, najfinejše namizno olje, čaj, žganje ter vse drugo specerijsko blago.
Postrežba točna in solidna.

Stanovanje

v vili se odda poceni
u pokojencu

Naslov pove:
uprava lista „NAŠ GLAS“

Sukno za obleko

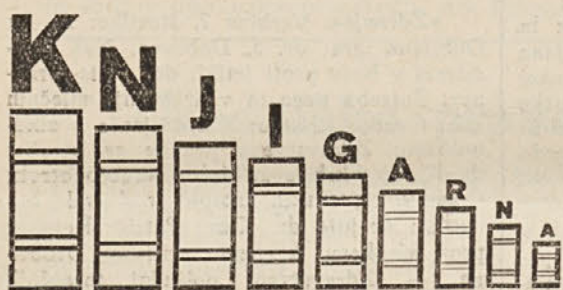
se poceni prodaja;
tudi na obroke.

Naslov pove:
uprava lista „NAŠ GLAS“.

Priporočamo tvrdko

M. Tičar, Ljubljana

za nakup vseh pisarniških
in šolskih potrebščin.



UČITELJSKE TISKARNE
LJUBLJANA MARIBOR
FRANČIŠKANSKA 6 TYRŠEVA ULICA 44
TELEFON ŠTEV. 3397 TELEFON ŠTEV. 2628
RAČUN POŠTNE HRANILNICE ŠTEV. 10761

priporoča cenjenemu občinstvu svojo zalogo vseh pisarniških in šolskih potrebščin. Lastna izdelovalnica šolskih zvezkov. Knjigarna sprejema naročbe na knjige iz inozemstva, na vse domače in inozemske liste, revije itd. Velika izbira pisemskega papirja, razglednic in slik. Cene solidne! — Postrežba točna! — Zahtevajte cenik!

MANUFAKTURNA TRGOVINA FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in preprog. (Pliš, tapetir itd.) — Puh, perje, kapok, volna, žima vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Gg. uradnikom proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

Za dame

najelegantnejši damski plašči izgotovljeni in po meri

Za gospode

po meri vsakršna oblačila

Sport za dame in gospode

vsa sportna oblačila, dežni plašči, trenčkoti, pumparice, smučarske drese itd.

Za deco

razna oblačila izgotovljena

K. Pučnik

Šelenburgova ulica št. 1 nasproti kavarne „Zvezda“

Za cenj. uradništvo znatno nižje cene in ugodnosti pri odplačevanju

*Varno naložite
svoj denar v*

VZAJEMNI POSOJILNICI

REGISTROVANI ZADRUGI Z OMEJENO ZAVEZO
V LJUBLJANI — MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 7
POLEG GRAND HOTELA UNION V LASTNI PALAČI

Obreduje najugodnejše

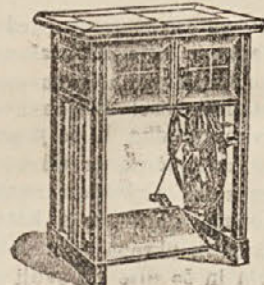
Telefonska številka 2412

Štev. poštne hran. 11.165

Priporočamo Vam najboljše šivalne stroje in kolesa

Adler, Gritzner
Švicarski ple-
tilni stroji **Dubied**

Brezplačen pouk v vezenju



edino le pri tvrdki

Jos. Petelinc, Ljubljana
Tel. št. 2913. za vodo.

Krojaški atelje

FRAN IGLIČ, LJUBLJANA

Pražakova ulica.

Izdeluje se za dame in gospode po najnovejših krojih. — Lastna zaloga modnega blaga. — Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Bluze, damsko in moško perilo,
razne pletenine, kravate, rokavice,
nogavice in torbice, kupite najbolje

pri
tvrdki **Miloš Karničnik**
Ljubljana, Stari trg 8

Kr. dvorni dobavitelj

ANTON VERBIČ, Ljubljana

Delikatese Telefon 2673 Špecerija

Najnižje cene! Sveže blago! Skrbna postrežba!

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin, Ljubljana

Vodnikov trg št. 5.

R. Z. Z. O. Z.

Telefon št. 2421.

Državni uslužbenci!

Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže specerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga pri Zadrugi državnih železničarjev in pri tvrdki Teokarovič.

Širite zadržno misel med svojimi tovariši!